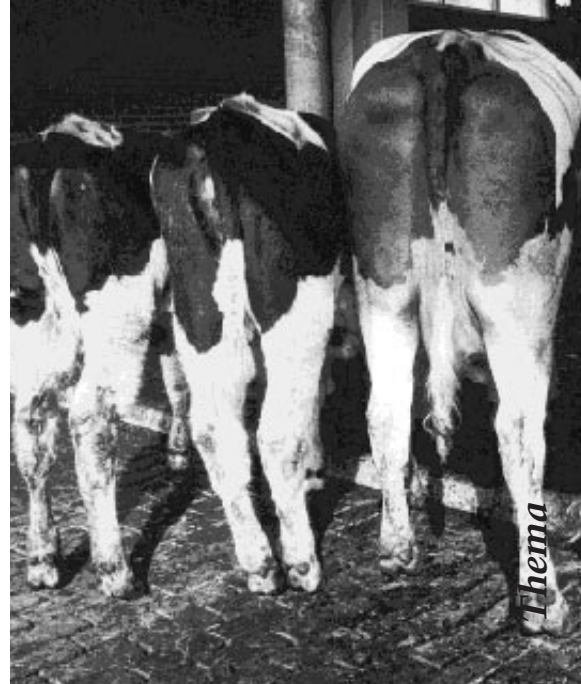

Milieulasten boeren naar half miljard gulden

Kostbare mestoverschotten

Schaalvergroting, specialisatie en intensivering van de landbouw hebben gezorgd voor een sterke stijging van de productie. Tegelijkertijd ontstonden milieuproblemen, vooral door mestoverschotten. De aanpak van de milieuverontreiniging kostte boeren in 1997 ruim 480 miljoen gulden.

Voor ruim eenderde van de landbouwbedrijven is de teveel geproduceerde mest een probleem. Dit mestoverschot is het grootst in Noord-Brabant, Gelderland en Overijssel. Daar is de mestproductie per ha. het grootst. Om de schadelijke gevolgen van mest voor het milieu tegen te gaan heeft de overheid wettelijke regels opgesteld.

Aanscherping beleid

In 1990 bedroegen de milieu-investeringen voor de landbouw 144 miljoen gulden. De aanscherping van de uitrijregels van mest in 1992, die boeren verplichtte de mest te injecteren in de grond in plaats van uit te rijden met de traditionele giertank en ketsplaat, leidde nog in datzelfde jaar tot een stijging tot 350 miljoen gulden. In 1997 heeft de sector bijna 190 miljoen gulden geïnvesteerd, waaronder ruim 40 miljoen gulden voor de opslag van de mest. Vanaf 1 mei 1987 mag op grond van het Besluit gebruik dierlijke meststoffen op een groot aan-

tal bedrijven een deel van de geproduceerde mest niet meer op het eigen bedrijf worden uitgereden.

Uitrijverbod

Een deel van het jaar mag helemaal niet meer worden uitgereden. Om de periode van het uitrijverbod te overbruggen, moeten mestproducerende bedrijven een opslagcapaciteit hebben van minimaal zes maanden. In het begin van de jaren negentig zijn bedrijven daarom overgegaan tot de aanschaf van extra mestopslagvoorzieningen en het afdekken van deze voorzieningen.

De kosten ter vermindering van de milieuverontreiniging bestaan uit de kapitaallasten (rente en afschrijvingen) van de milieu-investeringen en de lopende kosten (onderhoud). Boeren betalen daarnaast allerlei (milieu)heffingen en -belastingen. Daar tegenover staat dat zij subsidies ontvangen. Kosten maken de boeren ook door mest en ander afval zoals

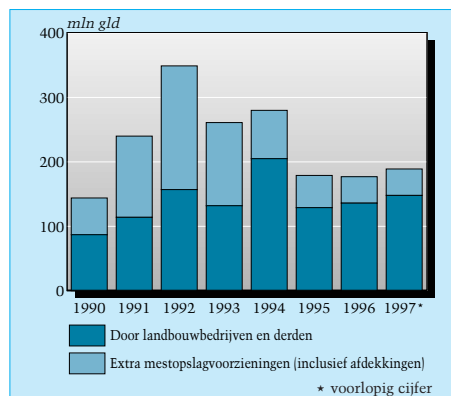
landbouwplastic en steenwol door anderen te laten verwerken en afvoeren. De netto milieulasten, dat wil zeggen alle kosten inclusief heffingen en betalingen aan derden vermindert met de subsidies, waren in de periode 1995-1997 ongeveer 420 miljoen gulden per jaar.

Drijfmest

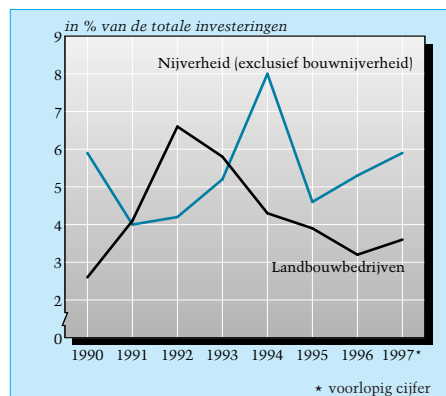
Een deel van de overtollige mest vindt zijn weg naar bedrijven zonder mestoverschot. Verwerking van de mest is een andere oplossing om de overschotten kwijt te raken. In de periode 1995-1997 werd in ons land bijna drie miljard kilo drijfmest verwerkt door (kleinschalige) mestverwerkingsinstallaties. Vergelijken met de mest die in dezelfde periode werd afgevoerd naar landbouwbedrijven zonder overschot (ruim 40 miljard kilo) ging het echter om geringe hoeveelheden.

Jeroen van den Heuvel Rijnders

Milieu-investeringen van de landbouw

Milieu-investeringen in de landbouw en nijverheid

Netto milieulasten van landbouwbedrijven

